

Lietzen, Outi – Silvennoinen, Heikki. JATKOKOULUTUSSUUNNITELMIEN JA PERHEEN KANNUSTUKSEN MERKITYS YHDISTELMÄTUTKINNON VALINNASSA. Kasvatus 51 (3), 286–301.

Tässä artikkelissa tarkastellaan, millä perusteilla toisella asteella yhdistelmätutkintoa suorittavat opiskelijat ovat valinneet yhdistelmätutkinnon, miten taustatekijät (peruskoulumenestys, ammatillinen ala, sukupuoli ja perhetausta) ovat yhteydessä valintaperusteisiin ja kuinka tärkeitä tekijöitä jatkokoulutussuunnitelmat ja perheen kannustus ovat. Teoreettinen viitekehys nojaa Bourdieun teoriaan kulttuurisesta pääomasta. Kyselyllä kerättyä aineistoa (N = 360) analysoidaan tilastollisesti ja laadullisesti. Jatkokoulutussuunnitelmat ovat tärkeä yhdistelmätutkinnon valinnan peruste. Perheen kannustuksella on vähemmän merkitystä. Valintaperusteet vaihtelevat esimerkiksi peruskoulumenestyksen ja opiskelualan mukaan. Yhdistelmätutkinnon valinnan taustalla voi olla myös nuoren kokemus epävarmuus tulevaisuudesta. Sosiaalisen verkoston vaikutus valintaan voi olla luonteeltaan paitsi kannustavaa myös painostavaa. Tulosten perusteella esitetään, että yhdistelmätutkinto-opintojen suorittamisen olisi oltava mahdollista jatkossakin.

Asiasanat: yhdistelmätutkinto, koulutusvalinta, toinen aste, sosiaalinen tausta, kulttuurinen pääoma

Pulkki, Jani. 2020. VARSINAINEN MINÄ JA HENKISYYS EKOSOSIAALISEN KASVATUSFILOSOFIAN ASPEKTEINA. Kasvatus 51 (3), 302–316.

Tämä artikkeli on fenomenologinen tutkimus Erik Ahlmanin varsinaisen minän ja Lauri Rauhalan henkisyiden ja henkisen kasvun ajatuksista. Artikkelin päätehtävänä on teoretisoida varsinaista minää ja henkisyyttä, jotka nähdään ekososiaalisen kasvatustieteen näkökulmasta. Varsinaisen minän ja henkisyiden ajatuksista etsitään apua aikakautemme ekokriisien ratkaisemiseen ja idullansa olevan ekososiaalisen kasvatustieteen muotoiluun. Ekososiaalisessa kasvatustieteen näkökulmasta yhdistyvät ekologiset ja sosiaaliset huolet sekä ekososiaalisen tietoisuuden edistäminen. Materialistisesta jälkimaterialistiseen yhteiskuntaan siirtymistä helpottava ekososiaalinen tietoisuus edellyttää kasvatustieteen teoretisointia, jossa ei nojata vain arkiseen (empiiriseen) minuuden ideaan. Varsinaisen minän, henkisyiden ja henkisen kehityksen filosofinen tarkastelu valaisee ekososiaalisen tietoisuuden syntyehtoja. Varsinaisen minän näkökulmasta henkisen kasvun ytimeksi kiteytyy arkisen minän ja varsinaisen minän toiminnallisen yhteyden luominen ja vahvistaminen: varsinaisen minän integroituminen kokonaispersoonallisuuden funktionaaliseksi osaksi.

Asiasanat: varsinainen minä, henkisyys, ekososiaalinen kasvatustiede, moraalikasvatus, kontemplatiivinen pedagogiikka

Souto, Anne-Mari. 2020. VÄISTELEVÄÄ OHJAUSTA – OPINTO-OHJAUKSEN YKSIN JÄTTÄVÄT KÄYTÄNTEET MAAHANMUUTTAJATAUSTAISTEN NUORTEN PARISSA. Kasvatus 51 (3), 317–329.

Tilastolliset tarkastelut ovat antaneet viitteitä koulutuspolkujen etnisestä ja rodullistetusta eriytymisestä Suomessa. Tässä artikkelissa lähestyn tätä ilmiötä tarkastelemalla maahanmuuttotasaustaisten nuorten ja heidän ohjaajiansa välistä ohjauksesta peruskoulun ja toisen asteen välisessä nivelpaikassa. Tuon ilmiön ohjauksen käytänteitä, joilla rajataan tiettyjä ohjauksen teemoja ja osapuolia opinto- ja uraohjauksen prosesseista maahanmuuttotasaustaisten nuorten parissa. Analyysini osoittaa, että vaikka kunnioitusta ja kohtaamista pidetään lähestulkoon itsestään selvinä lähtökohdina ohjauksessa, niitä ei saavuteta automaattisesti. Tutkimukseni aineiston muodostavat opinto-ohjaajien haastattelut, joita peilaan heidän ohjattaviensa haastatteluihin ja niistä tekemiini tulkintoihin. Analyysissä olen hyödyntänyt Sanna Vehviläisen jäsennystä ohjauksen

orientaatioista, jonka avulla tarkastelen, millaiseen vuorovaikutukseen ohjaajat missäkin teemassa asettuvat ja millaista toimijuutta ohjaajat tukevat ja samalla ohjattaviltaan edellyttävät. Osoitan, että yksilöllisyyttä korostava ohjaus sulkee ulos sekä perhesuhteisiin liittyvät että myös yhteiskunnalliset ja rakenteelliset tekijät, jotka vaikuttavat ohjausprosessiin ja nuorten toimijuuden mahdollisuuksiin.

Asiasanat: opinto-ohjaus, maahanmuutto, rasismi, etnisyys, siirtymät

Myry, Salla. 2020. SUKUPUOLTEN TASA-ARVON DISKURSIIVINEN MURROS PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN 2004 JA 2014 VÄLILLÄ. *Kasvatus* 51 (3), 330–342.

Tässä artikkelissa jäsenän sukupuolten tasa-arvon diskursiivista muutosta Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2004 ja 2014 välillä. Kysyn, miten diskurssit ylläpitävät, tuottavat tai haastavat yhteiskunnan kaksinaisia sukupuolittuneita rakenteita. Sovellan aineistoon Fairclough'n kriittistä diskurssianalyysia sekä diskurssijärjestyksen ja hegemonian käsitteitä. Tutkimukseni osoittaa, että koulutuspoliittiset sukupuolten tasa-arvot diskurssit ovat kymmenessä vuodessa moninaistuneet ja niiden välille on tullut jännitteitä. Muutos ilmentää sukupuolten tasa-arvon diskursiivista murrosta koulutuspolitiikassa. Samalla perusopetuksen tasa-arvoa tuottava luonne kyseenalaistetaan ensimmäistä kertaa valtakunnallisessa perusopetuksen opetussuunnitelma-asiakirjassa.

Asiasanat: tasa-arvo, sukupuoli, Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, kriittinen diskurssianalyysi, diskurssijärjestys

Berg, Päivi – Kokkonen, Marja. 2020. "EI TEHDÄ MITÄÄN NUMEROO": HETERONORMATIIVISUUS JA SUKUPUOLEN MONINAISUUS LIIKUNNANOPETTAJIEN PUHETAVOISSA SEKSUAALI- JA SUKUPUOLIVÄHEMMISTÖIHIN KUULUVISTA OPPILAISTA. *Kasvatus* 51 (3), 343–355.

Tutkimme tässä artikkelissa liikunnanopettajien puhetapoja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvista oppilaista koululiikunnassa. Aineisto koostuu kymmenen opettajan haastatteluaineistosta sekä 105 opettajan verkkokyselyaineistosta. Analysoimme laadullisella sisällönanalyysillä puhetavoista heteronormatiivisuutta sekä sukupuolen moninaisuutta. Hallitsevan puhettavan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien oppilaiden ja opetuskäytäntöjen näkökulmasta muodostavat sukupuolitetut käytännöt, joita liikunnanopettajat haastavat pyrkimällä ei-sukupuolittavaan kielenkäyttöön ja ryhmäjakojen ylityksiin. Parhaiksi tavoiksi edistää seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa liikuntatunneilla liikunnanopettajat näkevät oppilaiden asenteisiin vaikuttamisen, "suvaitsevaisuuden" sekä yhdenvertaisen kohtelun "numeroa tekemättä". Näihin tavoitteisiin liikunnanopettajat pyrkivät yksilöllisyydellä ja sukupuolineutraaliudella. Katsomme tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja sukupuolitietoisuuden käsittelyn olevan tärkeää opettajien koulutuksessa jatkossakin.

Asiasanat: heteronormatiivisuus, koululiikunta, liikunnanopettajat, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt, tasa-arvo, yhdenvertaisuus